

Anna Lindh: švedė, visame pasaulyje propagavusi Europos poziciją (1957–2003 m.)

Ylva Anna Maria Lindh anksti įsitraukė į politiką ir tapo viena įtakingiausių šiuolaikinės Švedijos politikos veikėjų.

A. Lindh gimė 1957 m., Upsalos universitete studijavo teisę, 1982 m. buvo išrinkta į parlamentą. Po dvylikos metų ji tapo aplinkos ministre. Vėliau ji tapo Švedijos užsienio reikalų ministre ir dėl savo atsидavimo darbu bei atvirumo įgijo tarptautinį pripažinimą.

A. Lindh tvirtai laikėsi proeuropietiškos pozicijos ir įgijo dar daugiau pripažinimo 2001 m., Švedijos pirmininkavimo Europos Sąjungai laikotarpiu, kai jos diplomatinėmis pastangomis pavyko išvengti karo tuometinėje buvusioje Jugoslavijos Respublikoje Makedonijoje. Ji vadovavo 2003 m. Švedijos vyriausybės kampanijai „Taip“ dėl euro įvedimo, bet buvo nužudyta likus vos kelioms dienoms iki balsavimo.

Jaunystė

Ylva Anna Maria Lindh, menininkės ir mokytojo duktė, gimė 1957 m. birželio 19 d. Stokholmo priemiestyje Enskede. Politinę veiklą ji pradėjo dvylikos metų, įstojusi į socialdemokratų jaunimo organizaciją, o trylikos metų tapo jos vietos skyriaus atstove.

Studijuodama teisę Upsalos universitete, ji toliau aktyviai dalyvavo politikoje. Baigusi studijas ir pusmetį padirbusi apylinkės teisme, Anna 1982 m. pirmą kartą išrinkta į parlamentą su socialdemokratų partija, o 1984 m. tapo pirmąja moterimi Švedijos socialdemokratų jaunimo organizacijos pirmininke.

1991–1994 m. Anna Lindh dirbo Stokholmo miesto tarybos nare, atsakinga už kultūrą, vėliau buvo paskirta aplinkos ministre. Būtent eidama šia pareigą ji pradėjo garsėti ne tik nacionalinėje, bet ir pasaulio politikos arenoje. Ji buvo bebaimė kovotoja ir privertė daug tarptautinių bendrovių atsižvelgti į aplinkosaugos klausimus.

Pasaulio arenoje

Kylanti Švedijos politikos žvaigždė 1998 m. tapo ministro pirmininko Gorano Perssono vadovaujamos vyriausybės užsienio reikalų ministre. Žiniasklaida ją praminė Perssono „princese įpėdine“, kadangi buvo manoma, jog Švedijos vyriausybės vadovas rengiasi kada nors perduoti jai vadovavimą partijai, o galiausiai – ir šaliai.

Anna išgarsėjo atvirumu ir kritika šalių, be kita ko, ir Švedijos sąjungininkių, kuriose pasitaikė žmogaus teisių pažeidimų. Maskvoje ji griežtai kritikavo Rusijos veiksmus Čėčenijoje; tiesmukai rėmė dviejų valstybių sambūviu grindžiamą sprendimą Artimuosiuose Rytuose ir aktyviai oponavo tuometinio Izraelio ministro pirmininko Arielio Sharono politikai prieš palestiniečius.

„Žmogų nužudyti galima, bet idėjų – ne“.

Iš Annos Lindh kalbos Olofo Palmės laidotuviuose 1986 m. kovo 15 d.

Kampanija dėl euro įvedimo

Tikroji A. Lindh politinė aistra buvo Europos klausimai. 2001 m. – Švedijai pirmininkaujant ES – ji vadovavo užsienio reikalų ministrų susitikimams ir atliko labai svarbų vaidmenį didinant Švedijos įtaką Europos Sąjungoje. Kai 2001 m. buvusiojoje Jugoslavijos Respublikoje Makedonijoje (dabar – Šiaurės Makedonija) pradėjo bręsti konfliktas, Anna Lindh, būdama Europos vyriausioji pasiuntinė, padarė viską, ką galėjo, kad suvienytų gana padrikus ES užsienio politikos veiksmus ir taip padėjo išvengti karo.

A. Lindh visą savo karjerą išliko proeuropietiška, nors ir atstovavo šaliai, kuri ES kartais vertino skeptiškai. Ji vadovavo 2003 m. rugsėjo mėn. vykusiai Švedijos referendumo dėl euro įvedimo kampanijai. A. Lindh kampanijai skyrė beveik visą laiką dirbo, sakė aistringas kalbas ir net įkalbėjo savo kolegas, Graikijos ir

Vokietijos užsienio reikalų ministrus George'ą Papandreou ir Joschką Fischerį atvykti į Švediją ir taip pat paremti euro kampaniją.

Traгіska nāve

Deja, 2003 m. rugsėjo 10 d. Stokholmo centre esančiame prekybos centre ji buvo užpulata ir nudurta. Rytojaus dieną ji turėjo dalyvauti televizijos debatuose dėl referendumo, kuris buvo numatytas po trijų dienų. Kitą dieną ji mirė.

Švedija apsisprendė neįvesti euro (prieš bendros valiutos įvedimą balsavo 55,9 proc. referendumo dalyvių, už – 42 proc.).

Annos Lindh paveldas gyvuoja jos vardu pavadintose iniciatyvose ir programose. Tarp jų – Annos Lindh Europos ir Viduržemio jūros regiono kultūrų dialogo fondas, pilietinės visuomenės organizacijų tinklas, skirtas kultūrų dialogui Viduržemio jūros regione skatinti. Annos Lindh premija kasmet skiriama asmeniui ar institucijai, pasižymėjusiems „drąsa kovoti su abejingumu, išankstiniu nusistatymu, priespauda ir neteisybe, siekiant skatinti geresnį gyvenimą visiems žmonėms aplinkoje, kurioje gerbiamos žmogaus teisės“. Šią premiją yra gavusios JAV politikė ir diplomatė Madeleine Albright bei Turkijos žmogaus teisių teisininkė Eren Keskin, dirbanti LGBT, moterų ir pabėgėlių teisių srityje.